

I T A L I A.

ab Oreste Patricio, qui pro Augustulo filio imperium administrabat, petunt. Quam dum denegat, Odovacrem Herulum, qui quondam inter Italicos milites Orestis armiger fuerat, Romanorum constituunt Principem. Is Augustulo Ravennæ, anno Christi cccclxxv, abdicare iussu, patreque ipsius Oreste Placentiæ occiso, stabilita tyrannide, longe lateque dominari cœpit.

Imperatores Orientis.

Huic successerunt aliquot Gothorum Reges, quorum ultimum Tejam Belisarius & Narses fortissimi Iustiniani Augusti in oriente Imperatoris Duces, prælio victum occiderunt; Gothique Italia omni exactis Imperio orientali, una cum Sicilia, Sardinia & Corsica Insulis, adjecta est.

Langobardi.

Narses Imperatoris sui Iustiniani nomine Imperium Italiæ tenens, Romanorum procerum invidia irritatus, à quibus apud Iustinum Imperatorem accusatus fuerat, nec non contumeliis Sophiæ Augustæ commotus, Langbardos, quorū potissimum auxilio Gothos Italiæ finibus expulerat, è Pannonia in Italiam evocavit; quam illi duce Alboino ingressi omnem fere occupaverunt, præsidiiisque Græci Imperatoris pulsos annos ccv tenuerunt. Quo tempore partim à

Exarchis.

Langbardis Regibus, partim ab Exarchis Græci Imperatoris nomine gubernata fuit. Mortuo enim Fl. Narsese Italiæ Duce, Fl. Longinus, reliquam Italiæ partem, quam Langbardi primo impetu occupare non potuerant, locata Ravennæ Imperii sede, sub Exarchi nomine obtinuit. Qua vero serie, hinc Langbardorum Reges, inde Exarchi Italiam rexerint, videat qui volet apud Carolum Sigonium in historia de regno Italiæ. Anno autem Domini dcccli, captis ab Aistulpho Langbardorum rege, Ravenna, & omni Exarchatu, Exarchi in Italia esse deserunt, sola urbe Rōma à Langbardorum imperio immuni.

Franci.

Verum quum hanc acriter premerent, nec ab Orientis Imperatoribus aliquid præsidii speraretur, Romani Pontifices ad Francorum opes confugerunt; qui Caroli Magni regis ductu Italiam ingressi, pulsos Langbardis, eorumque Rege Desiderio capto, tota fere Italia potiti sunt. Post Carolum Italiam regio titulo rexerunt Pipinus, Bernardus, & Ludovicus Secundus. Quo vita defuncto, quum Italici aliquot Principes à Francorum imperio & fide defecissent, Italiæ sibi regnum vindicantes, Imperii quoque insignia & titulos à Romanis Pontificibus per multos annos obtinuerunt. Horum primus fuit Wido quidam, Dux Spoletanus, quem secuti sunt filius Lambertus, Berengarius, Rudolphus Cunradi F. Burgundionum Rex: Hugo Lotharii F. Comes Arelatensis: Lotharius ejus filius: Berengarius secundus: & Adelbertus Berengarii filius.

Italici Principes.

Germani.

Sed Berengariis patre & filio, ab Ottone Magno Germanorum Imperatore, quem Agapetus

Pontifex Maximus in Italiam evocaverat, aliquoties victis & Italia pulsus, Germanorum imperio accessit, & Ottones, Henricos, ac Fridericos Imperatores agnovit. Quum autem bonam Italiæ partem Pontificiæ sedi Carolus Magnus donasset, & Langbardiæ, Tusciæque ditionem cum Ferraria testamento eidem legasset, Machtildis Bonifacii filia, quæ Romanorum Pontificum partes contra Henricum IV, Cæsarem strenue foverat; aliorum quoque membrorum sensim sequutæ sunt distractiones & divortia. Apulia & Neapolis in regnum hæreditarium transit. Defecerunt ab Imperio Mediolanum, Florentia, Genua, Venetiæ, aliæque civitates. Nec Veneti quoque, quæ ad promovendos ditionis suæ limites facere possent, neglexerunt. Imperatores ipsi quasdam civitates oppignorare cœperunt, quasdam, accepto pretio, libertate donarunt.

Discerpta nunc est Italia in varias Dynastias. Præter enim Pontificem, Regem Neapolitanum, liberæque Respublicas Genuensium, Venetorum, Lucensium, aliasque, Principes habet in septentrionaliore sui parte, Etruscum, Ferrariensem, Mantuanum, Mediolanensem, Montisferratensem, Parmensem, Saluzziarum, Veronensem; in Australiore parte multas & innumerabiles Dynastias, de quibus *en ris è Pè-*

Varii.

Illud solummodo addam, non parum auxilium Italiæ calamitates factiones varias, quæ aliis atque aliis temporibus eam exercuerunt, quales in Etruria fuit inter Cancellarios & Panzaticos; in Piceno inter Albos & Nigros: in Latio inter Columnenses & Ursinos: apud Insubres inter Braccianos & Sfortianos: & in maxima fere parte Italiæ inter Gibellinos Cæsarium partibus addictos, & Guelphos Pontificiæ sedi faventes.

Factiones Italice.

Hactenus politici in Italia regiminis filum explicui. Porro qua forma & quibus ritibus religionis sacra ibidem olim administraverit veneranda Antiquitas, & hodie etiam administrantur, summatim indicandum. Religiosissimi olim non solum populorum Italiæ, sed & omnium gentium, habiti fuere Tusci, à quibus rerum divinarum studia dimanarunt tum ad alios, tum ad finitimos Romanos. Quocirca, teste Cicerone, Senatus tum, quum florebat imperium, decrevit, ut de principum filiis sex singulis Etruriæ populis in disciplinam traderentur, ne ars tanta (nempe Aruspicina & futura prædicendi) propter tenuitatem hominum à religionis auctoritate reduceretur ad mercedem atque quæstum. Prodigia, portenta, (inquit idem) ad Etruscos & Haruspices, si Senatus iusserit, deferunt: Etruriæque principes disciplinam docent; quibus Divis creverint, procurant; iidemque fulgura atque obstita pianto. Sed quum primum simplicitatis essent amantissimi Romani, nec ullos Diis indignos ritus usurparent,

De Ecclesiastico Imperio.